

BAJRAM NAMAZ

Propis bajram namaza

Islamski učenjaci su se usaglasili da je bajram namaz potvrđen u šerijatu, ali su se razili po pitanju njegovog propisa na tri mišljenja:

Prvo mišljenje: Bajram namaz je fard ajn (stroga obaveza svakom muslimanu, i ovo mišljenje zastupaju učenjaci hanefijske pravne škole[1]. To dokazuju time što je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, stalno praktikovao i da ga nije izostavio nikada, kao i time što je naredio ženama da izađu na prostor na kojem se obavlja bajram namaz, čak i onim ženama koje su u hajzu (koje imaju mjesečni ciklus). Ovo mišljenje je smatrao preferirajućim šejh Muhammed b. Salih el - Usejmin[2], rahimehullah, a to je zastupao i šejhul islam ibn Tejmije[3], rahimehullah.

Drugo mišljenje: Skupina učenjaka malikijskog[4] i šafijskog[5] mezheba su stava da je bajram namaz pritvrđeni sunnet (pohvalna stvar u vjeri), a to dokazuju hadisom kada je jedan beduin upitao Poslanika: **"Obavijesti me o onome što me je Allah obavezao od posta? Pa je odgovorio Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: mjesec ramazan, osim ako ti hoćeš nešto dobrovoljno"**[6].

Treće mišljenje: Po mišljenju učenjaka hanbelijskog[7] mezheba bajram namaz je fard kifaje (obavezan za jednu grupu ljudi), i ako ta grupa ljudi, vjernika obavi ovaj namaz, onda je spala obaveza sa ostalih muslimana. Međutim, ako je ne obavi niko, onda su svi grješni. Ovo je fetva koju je izdala Stalna komisija za naučna istraživanja i fetve u Saudijskoj Arabiji[8], i ovo je odabrano mišljenje na osnovu prakse Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem.

Vrijeme bajram namaza

Većina učenjaka je na tome da je vrijeme bajram namaza nakon izlaska Sunca koliko veličina koplja, tj. otprilike oko četrdeset pet minuta po njegovom izlasku, pa sve dok Sunce ne dostigne polovinu

neba tj. do podne. Za vrijeme izlaska Sunca nije dozvoljeno obavljati bajram namaz (tj. ukoliko ga neko klanja tada, grješan je). Isto tako, pokuđeno je klanjati bajram namaz prije nego Sunce dostigne veličinu koplja.

Sunnet je obaviti kurbanski bajram namaz ranije kako bi ostalo više vremena za klanje kurbana, dok je ramazanski bajram sunnet klanjati nešto kasnije kako bi se imalo više vremena za izdvajanje zekatul - fitra.

Mjesto obavljanja bajram namaza

Pohvalno je bajram namaz klanjati na musali (prostranom otvorenom mjestu) zbog prakse Poslanika Muhammeda, sallallahu 'alejhi ve sellem, i ovo je u slučaju kada nema razloga koji bi spriječio obavljanje bajram namaza na musali (otvorenom prostoru).

Opis bajram namaza

Bajram namaz se klanja shodno hadisima Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, bez učenja ezana i ikameta.

Džabir b. Semure, radijallahu anhu, je rekao: **”Klanjao sam sa Allahovim Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, dva bajrama, ali ne jednom niti dva puta, i to uvijek bez ezana i ikameta”**[\[9\]](#).

Bajram namaz se sastoji od dva rekata i ovo je konsenzus islamskih učenjaka. Namaz se počinje početnim tekbirom (izgovaranje riječi **Allahu ekber** - Allah je najveći), kao što je slučaj i u drugim namazima, a zatim se donose tekbiri. Po mišljenju malikijske[\[10\]](#) i hanbelijske[\[11\]](#) pravne škole, donosi se šest tekbira na prvom rekatu, a pet na drugom. Kod učenjaka šafijske[\[12\]](#) pravne škole na prvom rekatu se donosi 7 tekbira, a na drugom 5. Stav hanefijske[\[13\]](#) pravne škole po pitanju broja tekbira je da se donose 3 tekbira na prvom rekatu prije učenja Fatihe, i 3 na drugom rekatu nakon sure, a prije odlaska na ruku'.

Prilikom donošenja ovih tekbira potrebno je podizati ruke do naspram ušiju kao i kod početnog tekbira. Nakon tekbira uči se **El - Fatiha** i još neka sura iz Kur'ana, kao na primjer sura **El-E'ala** (Svevišnji) ili sura **Kaf**. Nakon završetka učenja ovih sura donosi se tekbir i ide se na ruku'. Kada se upotpuni ruku' i kada se vrati sa sedžde, donosi se tekbir **Allahu ekber** i još pet tekbira zaredom, podižući ruke pri svakom tekbiru do naspram ušiju, nakon kojih se uči **El - Fatiha** i sura **El - Gašijeh** (Teška nevolja), ili sura **El - Kamer** (Mjesec), koje isto tako spada među pohvalnim djelima tokom namaza. Međutim, treba se voditi računa da, ako se na početku namaza prouči **El-E'ala** (Svevišnji), onda će se na drugom rekatu namaza proučiti **El - Gašijeh** (Teška nevolja). Isto tako,

ako se na prvom rekatu prouči sura **Kaf**, onda će se na drugom rekatu proučiti sura **El - Kamer** (Mjesec). Nakon namaza imam će održati dvije hutbe.

Bajramska hutba

Hutba na bajram namazu drži se poslije klanjanja bajram namaza, što je sunnet o kojem nas je obavijestio Ibn Abbas, radijallahu anhu: **"Prisustovao sam bajram namazima sa Poslanikom, Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, i svi su klanjali (namaz) prije hutbe"**[\[14\]](#). Onaj ko prisustvuje bajram namazu ima izbor da li da sluša hutbu ili da se udalji, a nikako da priča i druge ometa. Rekao je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem: **"Mi držimo hutbu, a onaj ko voli da sjedi zbog hutbe, neka sjedi, a ko voli da ide, neka ide"**[\[15\]](#).

Prisustvovanje žena bajram namazu

Sunnet je da žene izađu na prostor na kojem se obavlja bajram namaz. Od Ummu Atije el - Ensarije, radijallahu anha, prenosi se da je rekla: **"Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, naredio nam je da za Ramazanski i Kurbanški bajram izađemo (na musallu). Mogle su izlaziti i one koje su imale hajz. One bi se udaljile od mjesta gdje se klanja i bile bi iza ljudi, te bi donosile tekbire. Prisustovale bi dobru i dovi muslimana"**[\[16\]](#).

Ummu Atije kazuje da je pitala Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: **"O, Allahov Poslaniče, smeta li da neka od nas, ako nema ogrtača, ne izađe na musallu?"**, a on je odgovorio: **"Neka je zaogrne njena drugarica u svoj ogrtač, zajedno sa sobom, i neka tako prisustvuje dobru i dovi vjernika"**[\[17\]](#).

I muškarcima i ženama kao primjer uzoritog ponašanja u ovom danu možemo navesti primjer Hasana b. Ebu Sinana koji je, kada ga je supruga po povratku s bajram namaza, upitala: "Koliko si prelijepih žena danas vidio?", odgovorio: "Tako mi Allaha, od kada sam izašao od tebe, pa sve dok ti se nisam vratio, nisam gledao nigdje osim u svoj kažiprst".

Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je naredio ženama da izađu na bajram namaz i podstakao ih da ga obavljaju, ali im je zabranio da se namirišu, da stave nakit i da se otkriju. Moraju se kloniti miješanja sa muškarcima, a žena koja je u svom mjesečnom ciklusu neće doći na mjesto gdje se klanja.

Adabi tokom Bajrama:

- Spremiti se rano za namaz.
- Okupati se.
- Sunnet je da se pojedje nekoliko datula, neparan broj tri ili pet, prije izlaska na Ramazanski bajram, a za Kurbanški bajram neće pojesti ništa sve dok se ne vrati, i tada će jesti od svog kurbanškog mesa koji je zaklao.
- Da ode u džamiju jednim putem, a da se vrati drugim.
- Pohvalno je prisustvovati hutbi i pažljivo slušati.
- Čestitati bajram, okupiti se na zajednički ručak, posjetiti rodbinu i prijatelje.
- Ispoljiti radost i veselje i opustiti se, ali u granicama dozvoljenog.
- Propisano je učiti tekbire na bajramu, a dvije su vrste tekbira:

a) **Opšti tekbir**, to jest nije ograničen određenim vremenom, nego se uči u bilo koje doba dana ili noći. Kod ramazanskog bajrama počinje zalaskom Sunca uoči bajrama sve do obavljanja bajram namaza, a na kurbanški bajram počinje desetog dana zul-hidžeta (dvanaesti mjesec po lunarnom kalendaru) zalaskom Sunca prvog dana, sve do zalaska Sunca trinaestog dana zul-hidžeta.

b) **Ograničeni tekbir**, to jest uči se nakon namaza, počinje da se uči od sabah namaza na dan Arefata (dan kada hadžije stoje na Arefatu i mole se svome Gospodaru), pa sve do ikindije trinaestog zul-hidžeta za one koji nisu na hadždžu. Pa kada završi bajram namaz reći će: **“Estagfirullah - Allaha za oprost molim”** tri puta, zatim će reći: **“Allahumme ente-s-selamu ve minke-s-selam tebarekte ja zel-dželali vel ikram - O Bože, Ti si mir i Ti izvor mira, blagoslovljen Ti si, o Slavljeni i Uzvišeni”**, zatim će učiti tekbire onoliko koliko bude htio, a zatim će nastaviti sa dovama koje se uče nakon namaza.

Opis tekbira:

“Allahu ekber, Allahu ekber, la ilahe illallah, huvallahu ekber, Allahu ekber ve lillahi-l-

hamd". Ili će učiti ovako: "**Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekberu kebira**".

Ovo će ljudi učiti naglas na pijacama, u svojim kućama, ili džamijama, a žene će učiti tekbire u sebi.

Pripremio:

Prof. Ferid Aljović

^[1] El - Kasani, **Bedai'u es - sana'i** (1/274 - 275), El - Marginani, **El - Hidaje** (1/60).

^[2] El - Usejmin, **Eš - šerhu el - mumti'a** (5/116).

^[3] Ibn Tejmije, **Medžmu' el - fetava** (23/161).

^[4] Salih Abdus - Semi', **Dževahiru el - ikkil** (1/101).

^[5] En - Nevevi, **El - Medžmu'u** (5/3).

^[6] Buhari, poglavlje o postu, br. 1891, Muslim, poglavlje o vjerovanju, br. 11.

^[7] Ibn Kudame, **El - Mugni** (3/254).

^[8] Stalna komisija za fetve, **Medžmu'u fetava** (8/284), pod brojem 9555.

^[9] Muslim, poglavlje o bajramima (2/604), br. 887.

^[10] Ebul - Berekat Ahmed ed - Derdir, **Eš - šerhu es - sagir ala akrebil mesalik** (2/18 - 19).

^[11] Ibn Kudame, **El - Mugni** (3/271 - 272).

^[12] En - Nevevi, **El - Medžmu'u** (5/23 - 24).

^[13] Ibn Abidin, **Hašija** (1/584).

^[14] Buhari, poglavlje hutba je poslije bajram namaza, br. 962.

^[15] Ebu Davud, poglavlje o sjedenje tokom hutbe, br. 1155.

^[16] Buhari, poglavlje o udaljavanju žena u hajzu od musalle, br. 981.

^[17] Buhari, poglavlje kada žena nema ogrtač za bajram, br. 980.

